

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto XI. — Štev. 176/II

Ljubljana, torek, 25. julija 1950

Mesečna naročnina din 50.—

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Cena din 2.—

Za utrditev delovne discipline

Kadar govorimo o delovni disciplini, potem gre za disciplino, ki se poraja iz delavčeve in uslužbenčeve razredne zavesti, patriotizma in ljubezni do dela; mislimo na disciplino, ki nima nič skupnega z ekonomskim pritiskom na delavce v kapitalističnih državah. Nasprotno: v naši družbi ureditvi, ki je zajamčena slehernemu delavčevemu zaslužku, štejemo utrditev delovne discipline za dolžnost slednjega delovnega človeka, za raz politične zavesti posameznika in za temeljno nalogo voditeljev podjetij. Skrb za to, da delavci ne bodo po nepotrebnem menjavali delovnih mest, neupravičeno izostajali od dela, izgubljali delovnega časa na preštevanih in tako imenovanih »upravičenih« odsotnostih, pa so prevzeli tudi partijske in sindikalne organizacije po podjetjih; ta vprašanja pa morajo prvenstveno reševati delovni svet.

Ne moremo pa prezreti tudi vprašanja delovne discipline pri nameščencih in uslužbenih. Nedisциплиna le-teh je tudi čisto vzrok birokratskega odnosa do ljudi.

Seveda pa ne gre za to, da bi vsi poklicni izostankarji in delavci, ki se selijo iz tovarne v tovarno, bistveno vplivali na izvrševanje proizvodnih nalog. Gre pač za to, da se n. pr. tudi 859 delavcev, ki so v mesecu maju samovoljno zapustili delo, priključili ostalim deset-tisočim discipliniranim delavcem v Sloveniji in da tudi poklicni zamudniki po podjetjih spregledajo, da borba za socializem zahteva zavestno delovno disciplino vseh državljanov.

Pri tem pa ne smemo pozabiti na korist, ki jih prinaša utrjena delovna disciplina. Nešteto podjetij bi ob pogojih boljše discipline svojih delovnih kolektivov lahko skrčilo število zaposlenih; proizvodnja bi pocenila, proizvajali več proizvodne naloge na vse delavce.

V premožnosti v Velenju so v mesecu maju poštovnovalni delavci morali delati tudi za 30 delavcev, ki so samovoljno zapustili rudnik, izvršili pa so morali še več tisoč nadurnega dela. Preprost račun nam pove, da so okrog 60% vseh nadur morali izvršiti le zaradi neupravičenih izostankarjev in da se je 57 delavcev tako skozi ves mesec odtegnilo delu za skupnost. V rudniku barita v Škofljiči so zaradi nedisциплиne nekaterih delavcev do delovne discipline padlo bremena planskih nalog na ostale nesebične in poštovne delavce. Kovinarji Litostroja so izgubili v maju zaradi nekaj manj zavednih tovaršev sicer le 1,2% vsega delovnega časa. Zaradi teh neupravičenih izostankov pa so morali izvršiti 21% nadur. Mnogo boljše so delavci pri pridobivanju svinca v rudniku Mežica, kjer so izgubili zaradi neupravičenih izostankov le 0,47% delovnega časa, rudarji v rudniku Živega srebra v Idriji samo 0,11%, premožarji železarne Jesenice pa sploh niso neupravičeno zamujali. Zavedni delavci so tudi kovinarji in delavci lesne stroke CRD Trbovlje, ki ne poznajo niti »plavil«, niti samovoljnih zapuščenj dela.

Slaba delovna disciplina v gospodarstvu in pri državnih posestvih pa nas resno opozarja, da je treba prav v teh gospodarskih panogah ukreniti vse potrebno, da se delovna disciplina izboljša.

Danes je popolnoma jasno, da posamezna gospodarstva lahko izpolnjujejo svoje naloge brez dotoka novega števila delavcev in samo z utrjevanjem delovne discipline ter odkrivanjem drugih notrajnih rezerv. Celotno več: nešteto podjetij dokazuje, da so s tem, ko so z nedisциплиniranimi in nepoboljšljivimi delavci ter poklicnimi izostankarji razvezali delovno razmerje, povečali delovno storilnost, uvedli nove in boljše načine dela in tako dalje.

In ko bi o tem razmišljali tudi na gozdnih upravnih, državnih posestvih, bi že brez dvoma želi večje uspehe.

Gozdni delavci na Vrh Korenina — gozdna uprava št. Peter na Krasu, so v maju izkoristili komaj 50% možnega delovnega časa. Gotovo, da 105 delovnih ur v mesecu na delavca ne kaže posebnega prizadevanja vodstva uprave, da bi uporabilo vse učinkovite ukrepe in tako odpravilo neupravičeno izostanke; zlasti še, ko vemo, da so drugi gozdni delavci, na primer delavci gozdne uprave Straža, izvršili v istem mesecu povprečno 219 delovnih ur in pri neupravičenih izostankih 62 delovnih dni. Še manj pa se more ponasati delovni kolektiv gozdne uprave Guštanj. Po poročilih, ki jih je poslalo vodstvo uprave, je 27 delavcev izvršilo v maju 2451 ur, kar da povprečno 90 ur na delavca v mesecu. Če upoštevamo, da delajo naši gozdni delavci, na primer na Poljuki pa tudi drugje, po 10, 12 in celo več ur dnevno, potem lahko ugotovimo, kako slab odnos imajo delavci gozdne uprave Guštanj do ostalih gozdnih delavcev. Gotovo je, da v takih pri-

merih ni mogoče popuščati, saj so le-ti mimo »upravičenih« odsotnosti izgubili v mesecu še 108 delovnih dni na neupravičenih izostankih.

Če trdimo, da je gozdna proizvodnja (predvsem državni sektor) najvažnejši vir deviz, potem gozdne uprave, manipulacije in direktije ne morejo ravnodušno ugotavljati, da so njihovi uslužbeni n. pr. 3. julija presegli normativ izostankov za 14%, 4. julija celo za 18%, marveč morajo energično in brez prizanesljivosti kaznovati kršilce delovnih pogojev.

Ko se bodo posluževali ukrepov, ki so določeni v naših delovnopравниh predpisih tudi proti nepoboljšljivim izostankarjem v državnih kmetijskih gospodarstvih, bodo brez dvoma boljše izpolnjevala svoje obveznosti do skupnosti vsa državna posestva. Po planu določeni odstotek izgubljenih delovnih dni znaša 5,6%, v resnici pa so njihove izgube mnogo večje; 3. julija je Glavna direkcija republiških državnih posestev izkazala celo 10% izgube delovnega časa, v ta poročila pa niso všteli 15 posestev, ki iz malomarnosti niso poslala poročil. Poročila, ki ga je sestavilo kmetijsko gospodarstvo Zavre za svoje delavce v mesecu maju, nam jasno kaže, kakšna ne sme in ne more biti delovna disciplina: 245 delavcev je izvršilo 14.101 rednih delovnih ur ali povprečno 57 delovnih ur v mesecu; na neupravičenih izostankih so izgubili 261 delovnih dni ali 18,5% vsega delovnega časa, 6 delavcev je samovoljno zapustilo delovna mesta, na raznih »upravičenih« izostankih — brez bolniških odsotnosti in dopustov — pa so izgubili nadaljnjih 1603 delovnih dni. Da takšna disciplina kaže tudi na neodločnost vodstva posestva, je razumljivo.

Da bodo podjetja ustalila vse svoje zaposlene — uslužbence, nameščence in delavce — in tako dala priznanje večini naših delovnih ljudi, ki se morajo naprezati tudi za nedisциплиnirane, so podjetja dolžna izvajati proti izostankarjem ostrejšje ukrepe. Nepoboljšljivi morajo vedeti, da ti ukrepi določajo rezanje živih nakaznic za vse dneve neupravičene odsotnosti — tako njim samim kakor tudi vsem njihovim družinskim članom. Naši predpisi predvidevajo tudi disciplinske kazni, podjetja pa poklicne izostankarje, zamudnike in one, ki stalno menjavajo delovna mesta — lahko tudi odpustijo, ker povzročajo s svojim odnosom do dela naši skupnosti samo škodo.

Tudi je prav, da taki uslužbeni in delavci ne dobijo zaposlitve zopet kje drugod. Vedeti namreč morajo, da naša nova družbena stvarnost, ki je odpravila bič kapitalizma — brezposelnost, ne more dovoliti, da bi bili zaposleni nedisциплиniranci, ki jim je »delo« le način za izkoriščanje skupnosti.

Izločitev nedisциплиniranih uslužbencev, nameščencev in delavcev ter takih, ki navzlic pomoči ne morejo resno prijeti za delo, se strokovno sposobiti itd., pa se ne more izvršiti brez sodelovanja partijskih ter sindikalnih organizacij.

Vzporedno z borbo proti nedisциплиniranim so podjetja dolžna dvigati skrb za naše poštovne in disciplinirane delavce, nameščence in uslužbence. Le-ti tvorijo moč podjetja, le-ti so graditelji socializma.

SKRAJŠAN DELOVNI ČAS v nekaterih industrijskih strokah

S posebno odredbo zveznega ministra za delo je določen skrajšani delovni čas v nekaterih industrijskih strokah, kjer je delo zelo naporno in v zdravstvenem pogledu nevarno.

Tako je na primer določen peturni redni delovni čas v kemični industriji za delavce pri zgrebanju klorovega apna iz klornih komor. Šesturni delovni čas pa je določen za 17 vrst dela v kemični industriji, in sicer med drugim za: taljenje svinčene sklenine v očetni kislini, centrifugiranje in pakiranje svinčene acetata, kurjenje rotacijske peči za natrijev bikromat, koncentriranje bikromatnega luga, delo v temnih emulzijskih prostorih (fotokemika), taljenje in oksidacija svinca pri proizvodnji svinčene minija, šaržiranje električnih peči pri proizvodnji karbida, šaržiranje in izlivanje električnih peči pri proizvodnji železovega silicija in tako dalje.

V medicinski industriji je določen šesturni delovni čas pri proizvodnji alkaloidov. Sedemurni čas je določen za dela pri serovakcinski proizvodnji in za dela

Nad 43 milijonov prihrankov v hrvaški republiški industriji

V hrvaški republiški industriji so v prvem letošnjem polletju uvedli več precej pomembnih racionalizacij in novatorstev. Sprejeli so več racionalizatorskih in novatorskih predlogov kakor lani vse leto. Lani so sprejeli 22 novatorskih in 108 racionalizatorskih predlogov in z njimi prihranili 22 milijonov 712.760 din. Letos pa so samo v prvem polletju sprejeli 21 novatorskih in več racionalizatorskih predlogov; z njimi so prihranili 43.880.610 din že v prvem polletju.

RACIONALIZATORJI IN NOVATORJI NA REPUBLIŠKI RAZSTAVI LOKALNEGA GOSPODARSTVA

Morda je slabo, da niso na razstavi lokalnega gospodarstva, ki je te dni odprta v Ljubljani, zbrane racionalizacije in novatorstva na enem mestu, ampak so razstresene po raznih oddelkih, kamor spadajo po namenu uporabe. Na ta način se izgubi pred obiskovalci pomen novatorjev, izumiteljev in racionalizatorjev v našem gospodarstvu. Ta dela so rezultat tisočev naših najboljših delovnih kolektivov in posameznikov, ki jim ljudska oblast poleg vseh možnosti in pogojev za uresničitev koristnih idej daje tudi vse priznanje in mesto, ki ga zaslužijo po važnosti v našem gospodarstvu.

Sicer na razstavi res niso prikazana vsa dela, prikazanih pa jih je mnogo več

dragih kovin je ing. Pavlin skupno s Hladnikom izdelal stroj za drobljenje srebrnega amalgama.

Obrtnik Jože Furlan iz Ornuč je že lani v Ljubljani in Zagrebu razstavljal vrsto novatorskih prototipov, ki se že serijsko izdelujejo. Letos pa razstavlja popolnoma nove prototipe, ki po praktičnosti in ličnosti konkurirajo z vsemi inozemskimi: transformator za oblačno varjenje (vari železo do 5 cm premera), transformator za topo varjenje (vari predmete preseka 1200 mm) s prednostjo, da zavari že v nekaj minutah. Nadalje razstavlja transformator za oddajanje zamrznjenih cevi, ki v 10 minutah raztali cevi do 15 m v dolžino, in transformator

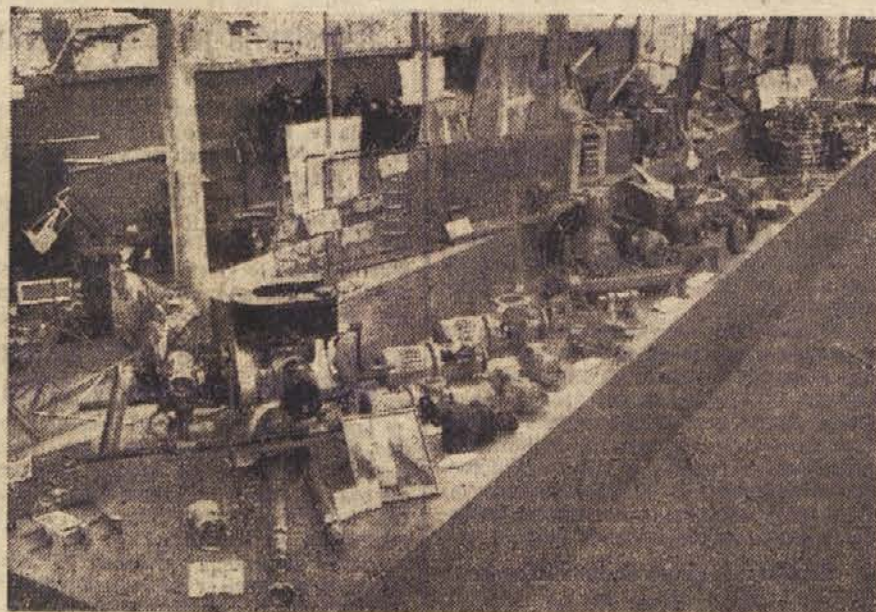
zube električno dvigalo za jedila do 50 kg nosilnosti in ventilator z zmogljivostjo 50 kub. m na minuto. Matija Grašičar razstavlja serijo centrifugalnih obtočnih črpalk za centralno kurjavo. Rado Pintar pa je izdelal napravo za tuširanje s toplo vodo, ki jo segreje sonce, Franc Čamerlik dvojni primež, ki je pripomoček za varjenje okvirov v kotih 180 stopinj, Jože Rebek pa napravo za izdelovanje brezovih metel. Na dvorišču vzbuja posebno pozornost cvetlična ura Rajka Faningerja. Vsa aparatura je 2 m pod zemljo, na prostem se samo kazalci, na katerih rastejo rože. Uro, ki je originalna zamisel, bo morda odkupil MLO Ljubljana za park pred kolodvorom.

Zlasti so pomembna še novatorstva obrtnika Drogenika iz Celja, ki razstavlja fotografski povečevalni aparat v treh izvedbah in stroj za osvetljevanje. Profesor Čuček je izdelal fotokomparator, ki se uporablja pri preciznem merjenju površin pri avionskih fotoposnetkih. Z druga »Niko«, železniki, razstavlja serijo kvalitetnih preciznih šestil, Kranjc in Turšič pa sta izumila posebne kvartne in oktavne kitare, ki jih že serijsko izdeluje tovarna glasbil v Mengšu. Novator Pretnar razstavlja fotoaparat »Pionir«, aparat za kontrolo strukture filma, analitsko tehtnico, ki je še v študiju, s preciznostjo — ali + 0,10 mg in model druge analitske tehtnice, ki je že pripravljen za serijsko izdelovanje.

Vladimir Kavčič razstavlja posebna električna stikala, ki so sestavljena iz komaj 10 delov, in avtomatične ventile za hladilne stroje. Gregorin iz Podpeči je izdelal stroj za izdelovanje glavnikov, pri Otarepu iz Kočevja pa je posebno važno izmed mnogih njegovih predmetov omeniti avtoklav za sterilizacijo.

Lep napredek od lani vidimo v proizvodnji igrač, kar je posebna zasluga novatorjev, kot so Ladislav Premelč, ki je izdelal več sestavljenk (stružnice, eksplozijski motor, nihajočo krožno žago, razne konstrukcije mostov in žerjav); vse te sestavljenke so za starejše pionirje. Zanimive in vzgojne so razne bojne ladje (sestavljenske) od Ervina in Bogdana Finka. Pata Franc je izdelal leseno uro, Lojze Pintar pa je letos presenetil s sestavljenko »Pin Kombinator«, Janez Dev pa z raznimi sestavljenkami iz železa. Zelo dobra je kolektivna igrača »Gradimo hišo«.

Razstava bo mnogo pripomogla, da se bodo dela novatorjev in racionalizatorjev uporabila v gospodarstvu, kar bo znatno dvignilo lokalno proizvodnjo, na drugi strani pa bodo dali razstavljeni predmeti mnogim dobre inspiracije in koristne ideje za bodoče.

Paviljon, kjer so razstavljeni kovinski izdelki, je najbolj pester

in bolj pomembnih kot na lanskim. In še ena razlika je važna: dočim se se va novatorstva in racionalizacije pred prvo republiško razstavo razvijala stihijno in je bilo mnogo primerov, da so hkrati na več mestih konstruirali isto napravo ali stroj, se je od prve razstave do danes stanje popravilo v toliko, da se racionalizatorstva in novatorstva razvijajo bolj načrtno.

Letos so razstavili svoje novatorske izdelke posamezniki in podjetja, o katerih smo do sedaj še zelo malo slišali ali pa nič.

Iz majhnega, neznačnega podjetja je naredila neverjeten razvoj Livarna v Solkanu, ki danes vira kvalitetne predmete. Kot novatorstvo razstavlja stroj za gnetenje in mletje glin, ki ga bodo prav rade uporabljale opekarne, lončarji in keramična podjetja. Nadalje razstavlja tekstilni prikojevalni stroj (ki nadomešča šest prikojevalcev) in čistilni stroj za mizarje. Rogale Jože iz Kočevja pa prikazuje svoj valjalni čistilni stroj za mizarje. Ta stroj, ki je sestavljen iz starih delov, opravi v eni uri vrednost 60 ur kvalificiranega delavca. Za rafinerijo

za točkasto varjenje, ki lahko zavari plošče debeline 2,5 + 2,5 mm.

Obrtniška zadruga »Železopromet« razstavlja več pomembnih novosti. Ivo Lenardič je izdelal sobno peč, ki ima kljub majhni obliki zelo razvito površino, kar je zelo ekonomično pri izkoriščanju toplote. Ivan Kuk razstavlja električni namizni štedilnik, ki toploto istočasno izkorišča za gretje vode in za pečico. Fran Irkman iz Ježice je izdelal posebno električna stikala za električne štedilnike. Pomembna je motorna brizgalna in aparat za proizvodnjo zračne pene s cevjo za brizganje vode in pene, kar je delo Andreja Župana. Janez Brilič prika-

V lokalni proizvodnji se izdelujejo tudi kvalitetni fizikturni rekviziti

Regulacija Velike Morave

Velika Morava s svojimi pritoki terja velika regulacijska dela, ki jih ni mogoče končati v nekaj letih. Namen regulacije je, da omogočijo smotno vodno gospodarstvo, preprečijo poplave in uređijo reko za plovbo. Po temeljitih regulacijskih delih bo tudi mogoče smotno izkoriščati vodno silo reke za elektrarne.

Regulacija Morave je bila nujna že pred desetletji. Tedaj so izdelali glavni nabir za regulacijo. Toda v stari Jugoslaviji so načrte samo izdelovali, ne pa tudi uresničevali. Namesto da bi se lotili temeljite regulacije, so samo »krapali, gradili krajše rečne nasipe in tu in tam čistili strugo. Zato je reka delala od leta do leta večjo škodo. Tako znaša samo škoda, ki jo je napravil pritok Južne Morave Vetrnica pri Leskovcu med zadnjem poplavo, okrog 63 milijonov din.

Po prvotnem načrtu so nameravali regulirati samo doljno strugo Morave. S tem bi pa nikakor ne dosegli smotra. Zakaj povodje Velike Morave in njenih pritokov je v zgornjem delu golo. Ob nalih vodi naglo narašča, hudourniki trgajo in odnašajo zemljo. Samo v Južni Moravo voda napreže na leto okrog 4 mi-

lijone kub. metrov proda in zemlje. Zadnje čase so se začeli boriti proti poplavam in hudournikom na sodoben način. Sama graditev rečnih nasipov in urejevanje hudournikov in pogozdovanje niso dovolj. Zato so začeli sejati posebne vrste odpornih travnic, ki dobro porasejo goljave in jih varujejo pred izpiranjem in odplavljanjem. Zlasti se odlikuje japonska vrsta travnice kadzu. Ta ukrep je sicer še v proučevanju, vendar se je že doslej izkazal kot zelo koristen in nujen v zvezi z glavnimi, velikimi regulacijskimi deli Morave in njenih pritokov.

Spomenik Vladimiru Nazoru na Plitvičkih jezerih

Srbsko kulturno-prosvetno društvo »Prosvjetac« bo odkrilo na Plitvičkih jezerih na Dan vstaje hrvaškega naroda spomenik Vladimiru Nazoru, velikemu hrvaškemu pesniku in borcu za bratstvo hrvaškega in srbskega naroda. Spomenik bo stal pri jezeru Labudovic, kjer se je 1943 prvič sestala narodnoosvobodilni svet Hrvatske. Popsrje Vladimira Nazora je izdelal kipar Vanja Radauš.

Kvangdžu v posesti severnih Korejcev

Kvangdžu leži v jugozapadni Koreji — 165 poletov ameriških letal

Tokio, 24. jul. — AFP prenaša sporočilo radia Fenjanga, v katerem je rečeno, da so severnokorejske sile zavzele včeraj glavno mesto Kvangdžu. Pri borbah za to mesto so severnokorejske čete uničile nad 1000 južnokorejskih vojakov, ujele pa nad 3000 ter zaplenile precejšnje količine vojnega materiala.

Severnokorejske čete, ki operirajo na področju Tedžona, so zavzele včeraj leon in Jongdžong ter uničile nad 1500 vojakov, pripadnikov 24 ameriške divizije. Severnokorejske čete so pri teh operacijah zaplenile velike količine topov, streliva in lahkega orožja.

Aktivnost ameriškega letalstva

Sporočilo ameriškega glavnega štaba, ki ga prenaša agencija France Presse, pravi, da so izvedla ameriška letala v nedeljo 165 poletov in bombardirala industrijske objekte pri Jongjangu ter železniško križišče pri Kvangdžu. Ameriška letalska letala so obstreljevala koncentracije čol na liniji Tedžong—Jongtek in v bližini Čungdžua. Avstralska letala tipa »Mustang« so uničila osem severnokorejskih tankov.

V komunikaciji je rečeno, da so na področju Tedžona koncentrirane znatne severnokorejske sile, ki napredujejo v smeri Tedžong—Jongdok. V zahodnem delu Koreje na področju Kunsana in Kvangdžua so zapazili močne severnokorejske sile. Štab 8. ameriške armade je priznal, da so severnokorejske sile zavzele mesto Kvang, 140 km jugovzhodno od Tedžona. Po izjavi zastopnika tega štaba severnokorejske sile počasi napredujejo na zahodnih in jugozahodnih sektorjih Koreje.

Gibanje civilistov v operacijski coni Južne Koreje prepovedano

Reuter poroča, da so ameriške vojaške oblasti v Južni Koreji prepovedale kretanje civilnih oseb v borbeni coni. Ta naredba je bila izdana za namenom, da bi onemogočili pridiranje severnokorejskih vojakov, preobledenih v kmete, v ameriške linije. Zasebniki se bodo mogli odslej kretati v borbeni coni samo dve uri dnevno, da si bodo nakupili hrane in nabavili vodo. Od te naredbe so izvzeti samo zdravniki, policija, telefonski uradniki, železničarji in delavci v tovarnah in trgovinah, ki preskrbujejo vojsko.

Na Japonskem so prepovedali publikacije KP Japonske

Reuter poroča, da je bila danes na Japonskem izdana odločba o prepovedi izdajanja 107 publikacij, ki so razširjene v Zapadni Japonski po prepovedi organa KP Japonske »Akahata«. Vse publikacije so prepovedane za nedoločen čas.

Formoza je del kitajskega ozemlja

Peking, 24. julija. (Tanjug.) Posebni odbor, ki vodi na Kitajskem kampanjo zoper sklepe predsednika Trumanja o Formozi in Koreji, je poslal prebivalstvu Formoze proglas. V njem je rečeno, da so Američani takoj po drugi svetovni vojni začeli podpirati reakcionarje v raznih deželah na Vzhodu, kakršna sta Čangkašek in Syngman Rhee, in da podpirajo fašistične ostanke na Japonskem.

V proglasu, ki ga prenaša agencija Nova Kitajska, je tudi rečeno, da sta centralna ljudska vlada in narodnoosvobodilna vojska Kitajske trdno odločeni, da osvobodita Formozo, ki je del kitajskega ozemlja in katere ljudstvo je član velike družine kitajskih narodov. Na koncu poziva proglas prebivalstvo Formoze, naj z vso močjo podpre osvoboditev svojega otoka.

Vietnam proti kolonialnemu sistemu in vsaki intervenciji

Peking, 24. julija. (Tanjug.) Agencija Nova Kitajska prenaša poročilo vietnamske novinske agencije, da je imela vietnamska vlada 15. julija sejo, na kateri je obravnavala politična, vojaška in gospodarska vprašanja. Na seji, ki ji je predsedoval predsednik Ho Si Min, je bilo ugotovljeno, da se »vietnamsko ljudstvo ne bori samo zoper francoski kolonialni sistem, ampak tudi zoper ameriško intervencijo, ki podpira Francoze, in da ljudstvo sedaj uspešno izvaja gešo. Vse za hiter prehod k splošni osezitvi«.

SESTANEK VARNOSTNEGA SVETA

London, Danes se bo sestal Varnostni svet na zahtevo ZDA in bo proučeval poročilo vrhovnega poveljnika na Koreji generala Mac Arthura.

Konferenca borcev proti revizionizmu KP Nemčije v Ratingenu

Ratingen, 24. julija. Danes je bila v Ratingenu pri Düsseldorfu konferenca bivših članov komunistične partije Nemčije, ki so bili izključeni iz partije ali pa so izstopili zaradi tega, ker se niso strinjali z informbirojevsko politiko vodstva KP Nemčije. Na konferenci, ki ji je predsedoval bivši sekretar provincie Schleswig-Holstein Fritz Lacke, je bilo

navzočih 57 delegatov iz 11 pokrajin. Na konferenci je podal politični referat Josef Schappe, organizacijski referat pa je podal Georg Fischer. Po analizi stanja so na konferenci sklenili, da bodo v borbi proti revizionizmu pričeli izdajati tedenski list in so v ta namen izvolili 12 članski odbor. Podrobnejše poročilo sledi.

Jugoslavnska folklorna skupina v gosteh pri Ziliacusu

London, 24. julija (Tanjug.) Znani britanski javni delavec Conny Ziliacus je priredil v svoji hiši v Londonu večerjo na čast pesalcev iz Lazaropolja v Makedoniji, ki so na mednarodnem tekmovanju pesalcev v Langlenu dobili prvo nagrado. Ko je pozdravil goste, je Ziliacus dejal:

»Srečen sem, da vas lahko pozdravim v svojem domu in da skušam vrniti vsaj del nenavadno prisrčnega sprejema, ki sem ga bil deležen v vaši rodni Makedoniji. Želim vam mnogo uspeha pri vašem nastopu v Londonu in kolikor močnega mnogo uspeha v vaši ožji domovini Makedoniji in Jugoslaviji pri graditvi miru, socializma in lepšega življenja jugoslovanskih delovnih ljudi.«

Resolucija proti zapostavljanju slovenskega jezika

Trst, 24. julija (Tanjug.) Na izredni seji občinskega sveta v Republikatorju so sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti naredbi angloameriške vojaške uprave št. 183, ki postavlja slovenski jezik v podrejen položaj nasproti italijanskemu. Resolucija je bila sprejeta v imenu vsega prebivalstva.

Jugoslavija na gospodarski razstavi v Beljaku

Celovec, 24. julija (Tanjug.) V soboto je bila v Beljaku odprta gospodarska razstava »Na meji treh držav«. Poleg Avstrije razstavljajo Jugoslavija, Italija in Zapadna Nemčija. Jugoslovanci zastopajo izvozna podjetja LR Slovenije, ki razstavljajo les, vino, sadje, zelenjavo in izdelke domače obrti. Za jugoslovansko razstavno dvorano vlada veliko zanimanje. Razstava bo odprta do 30. julija.

Ustanovljen je razredni sindikat grafičnih delavcev v Trstu

Trst, 24. julija (Tanjug.) Včeraj dopoldne so ob navzočnosti velikega števila grafičnih delavcev na sedežu akcijskega odbora za obnovo razrednih sindikatov ustanovili enotni razredni sindikat grafičarjev in izvolili glavni odbor.

Član akcijskega odbora Giordano Lukša je poudaril v svojem poročilu pomembno vlogo grafičnih delavcev v borbi proti informbirojevskim razbičajem razrednih sindikalnih organizacij. Plače grafičnih delavcev ne zadoščajo niti za pokritje polovice življenjskih stroškov. V svojem prvem razrednem sindikatu se bodo lahko grafičarji učinkovito borili za pravice delavskega razreda in zboljšanje svojega položaja.

Predstavniki madžarske narodne manjšine ki so zborovali v Novem Sadu, protestirajo proti izseljevanju Jugoslovancov na Madžarskem

Novi Sad, 24. julija. — Glede na kongres Nacionalnega komiteja Jugoslavije za obrambo miru so včeraj v Novem Sadu priredili veliko zborovanje predstavniki madžarske narodne manjšine iz vse Vojvodine. Zborovanje je sklicala sekcija za Madžare Zveze kulturnoprosvetnih društev Vojvodine. Več sto vidnih madžarskih delovnih ljudi iz tovarn in podjetij, kulturnih in javnih delavcev, združnikov in drugih iz vseh krajev Vojvodine je manifestiralo soglasnost pripadnikov madžarske narodne manjšine z delom in sklepi kongresa.

Zborovanje sta najprej pozdravila književnik Mladen Leskovic v imenu pokrajinskega odbora LF in Istvan Papa v imenu madžarske sekcije Zveze kulturnoprosvetnih društev Hrvatske, nato pa je književnik Ervin Sinko govoril o boju naprednih sil na svetu za obrambo miru in o vlogi ter prispevku našega nacionalnega komiteja za obrambo miru v tem boju. Posebno je obravnaval vlogo pripadnikov madžarske narodne manjšine v Jugoslaviji pri skupnem boju naših narodov za ohranitev miru. Ko je govoril o nemirojnih in sovražnih politiki madžarske vlade nasproti Jugoslaviji, je Ervin Sinko najostreje obsodil nečloveško preganjanje in izseljevanje Jugoslovancov na Madžarskem. Poudaril je, da takšna nemirojna politika madžarske vlade pomeni posebno težak udarec za pripadnike madžarske narodne manjšine v Jugoslaviji, ki uživajo v svobodni državi vse pravice, ki jim omogočajo neoviran kulturni, politični in gospodarski razvoj. Dejal je:

»Madžari in Jugoslovani zato protestirajo zoper to gnusno in nečloveško ravnanje madžarske vlade.«
Po govoru Ervina Sinka se je razvila živahna diskusija, ki so se udeležili med drugimi tudi književnika Janoš Hecceg in Laszlo Gal, novinarji Laszlo Rehak, Sandor Sabatka in Tibor Stajnić, poverjenica glavnega izvršilnega odbora AP Vojvodine Ida Szabo, podpredsednica pokrajinskega odbora AFZ Eta Tibor in še mnogi drugi.

Trinajstkratni udamnik Karel Seke je govoril o politiki SZ na Madžarskem. Poudaril je, da Rakosi velikodušno odstopa Rusom ne samo stroje iz madžarskih tovarn, ampak tudi madžarske delavce, da bi svoje gospodarje odškodoval za to, kar je dobil od njih med svojim dolgotrajnim prebivanjem v ZSSR.

Z zborovanja sta bili poslani pozdravni brzojavki maršalu Titu in nacionalnemu komiteju za obrambo miru ter apel vsem naprednim Madžarom na svetu, naj obiščejo našo državo in se na kraju samem prepričajo, kaj je resnica.

V brzojavki tovarišu Titu poudarjajo predstavniki Madžarov iz Vojvodine, da so se v želji po miru sešli, da izrazijo svoje globoko ogorčenje Madžarov v Jugoslaviji, ki ga je povzročilo preganjanje in izseljevanje jugoslovanske narodne manjšine na Madžarskem. V brzojavki je med drugim rečeno:

»Mi, Madžari v Jugoslaviji, uživamo tukaj popolno politično, gospodarsko in kulturno enakopravnost in popolno svobodo, ker sta naša Partija in vlada poslednje izvedli načela marksizma-leninizma o nacionalnem vprašanju. Nasprotno pa delovni ljudje na Madžarskem ječijo pod političnim tlačanjem in gospodarskim izkoriščanjem sovjetske vlade, ki ogroža njihov nacionalni obstoj. Na podlagi tega ugotavljamo, da so samo Madžari, ki žive v Jugoslaviji, proti vsakega tlačanja in imajo zato edino oni možnost, da v imenu vseh Madžarov svobodno in odkrito povzdignejo svoj glas zoper nečloveško izseljevanje pripadnikov jugoslovanske narodne manjšine na Madžarskem. Madžari v Jugoslaviji, ki že stoletja živimo z jugoslovanskimi narodi, se spominjamo protiljudske režimov stare Jugoslavije in Horthyjevega fašizma, ki so zatirali našo narodnostno manjšino. Zelo smo bili ogorčeni, ki smo zvedeli, da so tudi zaslepljeni informbirojevski voditelji Madžarske po diktatu iz Moskve krenili proti svetostefanski misli in Horthyjevega fašizma S preganjanjem jugoslovanske manjšine znova podpirajo sovraštvo in si prizadevajo, da bi postavili zid med narodi dveh držav. Z nasiljem in izseljevanjem prebivalstva iz obmejnega pasu z lažnivo propagando in obrekovanjem Jugoslavije vodijo tako imenovano hladno vojno. Hkrati pa širijo hinavska miro-ljubna gesla.«

V brzojavki je rečeno, da madžarska vlada s svojim ravnanjem krši načela mednarodnega prava in uporablja genocid, ki ga je OZN razglasila za zločin. »Zato v imenu jugoslovanskih Madžarov prosimo zvezno vlado, naj to zadevo predloži Organizaciji združenih narodov. Obenem prosimo, naj naša vlada stori odločne ukrepe, da bo prenehalo izseljevanje jugoslovanske narodne manjšine na Madžarskem in da bodo tisti, ki so bili doslej izseljeni, lahko prišli zopet nazaj na svoje domove ter da se jim vrnejo odvzete pravice.«

Na koncu brzojavke obljubljajo predstavniki madžarske narodne manjšine tovarišu Titu, da bodo še z večjo požrtvovalnostjo skupaj z drugimi narodi delali na svojih delovnih mestih in da bodo izpolnjevali vse obveznosti do svoje svobodne socialistične domovine, ker se za vedajo, da je to v korist miru.

Norveška brigada je po delu v Zagrebu odpotovala na desetdnevno potovanje po naši državi „Vsi zavidamo hitrost, s katero se izgrajuje vaša država“

Zagreb, 24. jul. — Iz Zagreba je odpotovala čez Sarajevo v Split, Dubrovnik in Reko norveška mladinska brigada, ki šteje 50 studentov in delavcev. Na gradbišču študentskega mesta je delala 20 dni. Za svoj trud in poštrevnost pri graditvi študentskega mesta je dobila brigada pohvalo glavnega štaba mladinskih delovnih brigad in več nagrad.

Ob odhodu na desetdnevno potovanje je nekaj članov norveške mladinske delovne brigade dalo na konferenci izjavo o vtisih, ki so jih dobili med bivanjem v Zagrebu. Vsa brigada je zelo zadovoljna s pristojnim sprejemom in pozornostjo, ki so jo izkazali jugoslovanski študentje in mladinske organizacije. Studentka socialne psihologije na univerzi v Oslu Berit Serapas je izjavila:

»Pred odhodom v Jugoslavijo smo zelo malo vedeli o vaši državi, oziroma, bolje rečeno, na podlagi različnih med seboj si nasprotujočih in pogosto neresničnih informacij bi si bili težko mogli ustvariti pravo sliko. Stik z vašo študentsko mladino bo za nas zelo koristen, čeprav v tako kratkem času nismo mogli videti vsega, kar nas je zanimalo. Vendar bomo v svoji domovini lahko mnogo pripovedovali o vaši državi.«

Student geografije John Grieg je govoril o kampanji, ki so jo vodili kominformovski agenti proti odhodu norveških študentov v Jugoslavijo. Rekel je, da je prišel z brigado tudi Tom Broch, ki je prej javno nastopil zoper takšno podrejenost Komunistične partije Norveške Kominformu in izstopil iz Partije.

Norveško brigado sestavljajo v glavnem študentje, ker je ravno študentov-

ska organizacija začela akcijo za udeležbo pri graditvi študentskega mesta. Z brigado so prišli tudi štirje učitelji in dva delavca, med njimi tudi Niels Hauge, ki je edini izmed brigadirjev že bil v Jugoslaviji. Leta 1947 je sodeloval pri graditvi mladinske proge Šamac—Sarajevo. Na podlagi vtisov in opažanj o Jugoslaviji in o jugoslovanski mladini misli napisati knjigo o Jugoslaviji.

Student ekonomije na univerzi v Oslu Arne Finstad je izjavil, da občuduje, ker se je že približal čas odhoda iz Jugoslavije. Dejal je:

»Prepričan sem, da bo to, kar smo videli v Jugoslaviji in kar bomo videli v prihodnjih desetih dneh, zelo zanimalo naše tovariše na Norveškem in da bo pripomoglo k utrditvi simpatij Norvežanov za vašo državo. Pri vas delajo ljudje zelo naporno in se še zmeraj borijo s celovito težavo. Zato pa vsi zavidamo hitrost, s katero se izgrajuje vaša država.«

Nova motorna ladja »Pula« v domovini

Včeraj je prispela v domovino nova motorna ladja »Pula«, ki je bila zgrajena v Rotterdamskih ladjedelnicah. Nova ladja ima 3900 ton nosilnosti. V puljskem pristanišču je pozdravil prihod ladje predsednik mestnega ljudskega odbora Nefat in predstavniki množičnih organizacij. V Rotterdamu grade še eno ladjo enake nosilnosti, ki bo nosila ime »Zardarek«.

Kritika in samokritika na tretjem kongresu SED

Prejšnji teden se je v sovjetskem področju Berlina začel tretji kongres SED (Enotne socialistične stranke Nemčije). Kongresu prisotneje vodilni partijski funkcionarji iz 17 evropskih držav. Med njimi visoki predstavniki držav vzhodnega bloka, njim na čelu Suslov sekretar CK, in Pjemplov, član CK VKP(b), ki ju je predsednik SED in predsednik vzhodnonemške vlade Otto Grottewohl prav posebno goreče pozdravil.

Na kongresu so v obširnih referatih govorili o Sovjetski zvezi »osvoboditeljski Nemčije izpod fašizma«, njeni ogromni pomoči vzhodnonemski republik in živih in traktorjih in drugih strojih, njenemu velikemu razumevanju za razvoj in krepitev vzhodne Nemčije. Prav tako, kakor so hvalili Sovjetsko zvezo, so ostro napadali zahodne velesile, zahtevali odhod zasledbenih čel iz zahodne Nemčije, kritizirali bonnsko vlado kot lutko v rokavih ameriških imperialistov, ter izjavljali, da bo v primeru imperialističnega napada vzhodnonemška republika branila Sovjetsko zvezo. Wilhelm Pieck in Otto Grottewohl sta govorila tudi o ekonomskem razvoju vzhodne Nemčije, napovedala petletni plan ter izrazila upanje, da bo vzhodnonemška republika kmalu dosegla nove diplomatske uspehe.

Osedrjni referat je imel Wilhelm Pieck, predsednik vzhodnonemške republike. V svojem šesturnem govoru je med drugim povedal, da nemška Partija še ni dosegla svojega cilja, namreč, da se ni postala Partija »novega tipa«, da so še vedno ideološki nedostatki in slabosti, ki jih je treba odpraviti, da pa kljub temu obstaja tesno razumevanje med njo in Informburojem.

Zakaj SED še ni postala Partija »novega tipa«, v čem so njeni ideološki nedostatki, pa so Pieck, Grottewohl in ostali govorniki kaj kmalu povedali častnim gostom iz 17 evropskih držav (nekaterim v pouk, drugim v opravičilo) in 4000 delegatom, od tega 1200 iz zahodne Nemčije.

Pieck je zlasti ostro kritiziral Maxa Reimanna, sekretarja zahodnonemške Partije, za katero je dejal, da še ni uspela izvléči ljudstvo zahodne Nemčije izpod vpliva zahodnih okupatorjev in vlade v Bonnu, da je zapadala sekstantu in oportunitizmu, da ni uspela demaskirati in uničiti »trockištine, Titoistične in oportunistične elemente« znotraj svojih vrst, itd. Kot poseben očitek Maxu Reimannu je Wilhelm Pieck navedel primer »imperialističnega agenta« Hermann Müllerja, nekdanjega pomočnika sekretarja zahodnonemške Partije (za katerega trdi Heta Fischer, upravnik knjižne založbe KP v Hannoveru, da so ga uspeli odvesti in prepeleti iz zahodne v vzhodno Nemčijo prav s pomočjo Reimanna) in primer iz-

ključitve Hermanna Nudinga, člana upravnega odbora KP zahodne Nemčije, ki je dvomil v efekt informbirojevske mirovne kampanje.

Pieck je dalje predlital listo »trockistov in saboterjev«, ki so nekot zavzemali važne položaje v partiji, žigosal etalijše Wolfganga Leonharda, ker se ni strinjal s hegemonistično politiko voditeljev VKP(b), poudaril, da so se »trockištine in malomeščanske« ideje zavlekle celo v redakcijo partijskega glasila »Neues Deutschland«, izjavil, da bo zaradi »nesposobnosti« odstavljen tudi šef instituta za družbene nauke ter kritiziral še vrsto partijskih oseb, med njimi predsednike ali ministre posameznih deželnih vlad.

Friedrich Ebert, župan sovjetskega sektorja Berlina, ki je bil nedavno imenovan za predsednika »Društva nemško-sovjetskega prijateljstva«, je s svoje strani kritiziral prejšnjega predsednika, tudi člana SED in dejal, da društvo še do danes ni uspelo spremeniť odnosa prebivalstva v sovjetskem zasledbenem področju do Sovjetske zveze. Še vedno so — je dejal Ebert — močne antisovjetske težnje znotraj same Enotne socialistične stranke Nemčije.

Podobno so kritizirali tudi drugi govorniki in diskutanti. Suslov, Cirankievit in ostali govorniki informbirojevskih držav, pa so v svojih pozdravih prav tako poudarjali, da je osnovna potreba SED in

nemškega naroda, da se nasloni na Sovjetsko zvezo.

Skratka, vzroki, da SED še ni postala partija »novega tipa«, da je še vedno polna »ideoloških« slabosti, niso v tem, da SED ni partija leninističnega kova, marveč v tem, da posamezni funkcionarji, predani komunisti in nemško ljudstvo sploh še ni dojelo, da je samo »odnos do Sovjetske zveze kamen preizkušnje za vsakega revolucionarja, komunist«. Zakaj pa SED doživlja v zahodni in vzhodni Nemčiji neuspehe, zakaj so — kljub vsemu naporom Reimanna, Piecka, Grottewhla in ostalih — vse češči primeri takomenovanega »Titoizma«, zakaj se pojavljajo močne antisovjetske težnje, odpor proti hegemonistični politiki Sovjetske zveze, na to vprašanje pa na kongresu niso niti poizkušali odgovoriti.

Max Reimann ne bi bil sekretar zahodnonemške partije, če ne bi na kongresu ostro kritiziral sam sebe, še bolj kakor si je v svoji kritiki dovolil Wilhelm Pieck. Reimann se je obtožil za vse mogoče grehe, priznal, da je Pieckova kritika več kot utemeljena; priznal, da je v zahodnonemški partiji močna neobveščenost, kaj se dogaja v sovjetskem področju; da tam podcenjujejo vprašanje »meje miru« na Odri in Niži; da v njegovi Partiji vlada težnja k oportunitizmu, malodušju, itd. Končno je svečano izjavil, da bodo komunisti v zahodni Nemčiji »radikalno spremenili svojo taktiko«, da ne bodo dovolili »nobenih oportunističnih odklonov«, skratka, da bodo svojo politiko še bolj prilagodili politiki osrednjega vodstva v Berlinu, ki prav ničesar ne stori, ne da bi vprašalo za svet ali dovoljenje tuje svetovalce.

Krokodilove solze

Ko je leta 1926 obveljala Gentilijeva reforma v Istri in so fašistične oblasti postopoma likvidirale dvojezično šolstvo ter ga nadomestile samo z italijanskim, so bili ljudje iz raznih sovunističnih italijanskih organizacij pač srečni. Razumljivo je, da zakrknjeni šovinisti zaradi tega, ker je istrsko ljudstvo s svojo borbo napravilo konec nacionalnemu nasilju, še sedaj pretakajo krokodilove solze za čas, ko jim je šlo zito tako lepo v oči. Diego de Castro, tajnik istrskega CLN v Trstu, večkrat pretaka take krokodilove solze v tržaškem reakcionarjem tisku. Pred kratkim se je v »Giornale di Trieste« zopet razburjal nad stanjem šolstva v coni B in pri tem navajal številke, kako je poitalijančevanje v starih časih že lepo napredovalo. Diego de Castro se posebno pritožuje nad »raznarodovanjem Italijanov« in mu ne gre v račun, da je ljudska oblast, v kateri sodelujejo tudi Italijani, odprla slovenske in hrvatske šole in pravilno določila tudi ustrežajoče število italijanskih šol v skladu s številom italijanskega prebivalstva. V komentar k pretakanju takih krokodilovih solz pa je treba povedati samo, da ima

italijansko prebivalstvo istrskega okrožja danes več srednjih šol kot pod italijanskim fašističnim režimom, kar je pred kratkim ugotovil »Primorski dnevnik«. Diego de Castro in njemu podobnim si torej ni treba biti v skrbah za pravično šolstvo v istreškem okrožju.

Značilno pri hujškem prizadevanju šovinistov pa je še to, da je Diego de Castro napisal zadnji članek z uvodom, da je treba o šolstvu v coni B spregovoriti zato, ker slovensko ljudstvo v angloameriški koni zahteva enakopravnost za slovenski jezik v javnem življenju. Diego de Castro bi torej rad licemerno primerjal razmere, v katerih živijo Slovenci v coni A, z razmerami, v katerih živijo Italijani v istrskem okrožju. Ta primerjava, potem ko so v coni A izrnilili slovenščino iz uradov in onemogočajo upostavitve slovenskih šol v skladu s številom slovenskega prebivalstva, v coni B pa je italijanski jezik popolnoma enakopraven s slovenskim in hrvatskim ter je italijanskemu šolstvu zagotovljen popoln razvoj, kaže le prednost šovinistične propagande in njeno lažnivošt.

Del udeležencev med govorom tov. Ledinek Miloša

Zdravo seme - ZDRAVA NOVA RAST

Če posvečamo vso pažnjo semenski službi v kmetijstvu, kjer trajajo morebitne neugodne posledice slabih semen le eno ali komaj dve leti, moramo toliko bolj paziti na pravilno semensko službo v gozdarstvu, kjer lahko trajajo škodljive posledice slabih semen na desetine in tudi sto let.

Seme obnavlja življenje. Po njem se prenašajo lastnosti obstoječega rodu na mlado pokolenje — predvsem lastnosti tipa. Lastnosti tipa pa so tiste, ki jih neka drevesna vrsta dobi šele od rastišča, kjer živi, oziroma od kraja, kjer raste. To nam narekuje, da previdno zbiramo seme le tistih dreves, ki jih bomo z uspehom uporabili na določenih zemljiščih, kakaj drevesno seme bo uspelo le tedaj, če bo posejano na zemljišču, ki je enako ali vsaj zelo podobno po sestavi tal, po podnebju in po nadmorski višini.

Naradni semenski morajo zato poleg navedbe količine in vrste opisati tudi tip terena, za katerega seme rabijo, medtem ko je dolžnost dobavitelja, da bo oskrbel seme, ki izvira iz enih ali oziroma zelo podobnih terenskih razmer. Zato mora imeti seme vsake drevesne vrste podatke, s katerega tipološkega področja, s kakšne geološke in nadmorske višine izvira.

Prvi in najvažnejši pogoj pravilne gojitve naših gozdov je nabiranje semen samo iz plemensko čistih ter popolnoma

zdravih in lepo razvitih dreves. Paziti je na izbor semenjakov, ki morajo biti ne le zdravi in lepo razviti, nego morajo biti ob času nabiranja semena v dobi polne razplodne zmogljivosti in iz takih rastišč, ki jim po naravnih pogojih najbolj ustrezajo. Nabrano seme pa bomo nato še ločili po semenski kakovosti, čeprav seme izvira od istega semenjaka. Na seme moramo dobro paziti, da ne bo izgubilo kaljivosti. Dalje je posebno važan tudi čas nabiranja semen, ki je pri nas v največji meri odvisen od podnebnih razmer in nadmorske višine.

Omeniti je treba posebno kritičnost pri jelki, ki semeni komaj kakšnih 14 dni. Treba je nadalje zbirati seme tistih dreves, ki jih bomo vzgajali v naših bodočih gozdovih.

V Sloveniji so ugodna rastišča tudi za macesen, duglazijo, oreh, domači kostanj, črni gaber, topolo, jelšo, lipo, javor, jesen ter cedro in razne tuje drevesne vrste. Zanimivo si je, da gojili le o nekatere vrste, ki hitreje raste, ki daje dragocenejši les, ki daje večjo uporabno vrednost, ki daje boljše gozdne sorte, skrajša vzgojiti moramo boljše, vrednejše in bogatejše gozdove, kot smo jih prevzeli od prednikov. Uspeji pa bomo, če nam bo stalno pred očmi tisočkrat tudi v gozdu preizkušeno načelo: zdrav, lep in dobro razvit rod — zdrava, lepa in dobro razvita nova rast.

(a.)

LETOŠNJA SADNA LETINA V SLOVENIJI

Po dosedanjih ocenitvah je že mogoče precej zanesljivo presoditi, kakšna bo na splošno letošnja sadna letina v Sloveniji. Medtem ko so lani jablekne na splošno boljše obrodale v ljubljanski kakor v mariborski oblasti, pa se letos obeta boljša letina v severni Sloveniji.

Letos so jablekne najboljše cvetele v murskoobsoškem, ljutomerskem, radgoneskem, mariborsko-koroškem okraju. Ko so jablekne v mariborski oblasti odcvetele, so ocenili, da bo letošnja letina prav tako dobra kakor leta 1946, ko je bila izredna, kakršna je le enkrat v več desetletjih. Cvetje je bilo oplojeno, ker med cvetenjem ni deževalo. Vendar pa so pozneje škodljivci napravili precejšnjo škodo. Kapar je letos povzročil prav katastrofalno škodo v Prekmurju, ljutomerskem in radgoneskem okraju. Nekateri sadovnjaki so na pogled kakor osmojeni; nešteto drevja je uničenega. Zato smemo pričakovati, da bo le tri četrtine pridelka iz leta 1948, ko je bila srednjedobra letina, ali le polovica pridelka iz leta 1946. Zaradi kaparja pa bodo tudi jabolka marsikje precej slabša. Ob tej priliki se je zlasti očitno pokazalo, kako velikega pomena je vestno in pravilno skropljenje sadnega drevja pozimi. Dolej skropljenju se marsikje niso posvečali resne pozornosti.

V mariborski oblasti je tudi zlahkne hruške napadeli kapar. Srednjedober pridelek hrušk bo v mariborskem, ptujskem in slovenjgraškem okraju.

Marelic in breskev mariborska oblast ne bo dala mnogo. Letos bo prvič za druga »Franc Osojnik« pridelala večje količine breskev pri Ptuj na svojih velikih plantažah. Računajo, da bodo imeli več vagonov sadja za izvoz.

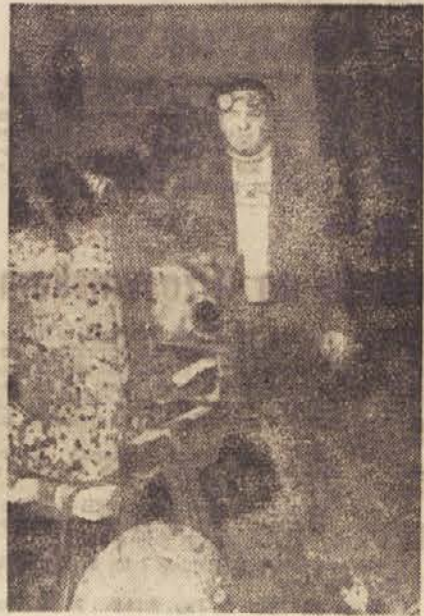
Medtem ko so letos česnje zelo dobro obrodale v gorški oblasti, je bila v mariborski oblasti slaba letina. Pač pa računajo, da bo precej dobra letina češpelj in sliv. Vinska letina v mariborski oblasti bo precej dobra.

V ljubljanski oblasti bo pridelok jabolk slabši. Zlahkne hruške so srednjedobro obrodale. Najboljši pridelok sliv in češpelj pričakujejo v krškem okraju. Pridelok marelic in breskev bo na splošno dober. Pridelok orehov bo v vsej Sloveniji nekoliko slabši kakor lani.

V gorški oblasti so hruške zelo dobro obrodale. Pridelok breskev in marelic so ocenili trikrat večji kakor lani. Prav tako so zelo dobro obrodale češpelj in slive. Pričakujejo tudi večji pridelok zlahkne kostanja.

Mojster Mernik upravičeno nosi naslov državnega obrtnega mojstra

Visoko kvalitivno delo Jožeta Mernika, državnega obrtnega mojstra iz Maribora, je znano ne samo v Sloveniji, ampak tudi v ostalih predelih naše države. Mojster se peča s specialnim avtomobilskim varjenjem avtomobilskih blokov, gromskim varjenjem avtomobilskih blokov, cilindričnih glav, raznih strojnih delov in naprav v najraznovrstnejših materialih: železu, vseh vrstah jekla, aluminiju, cinku, bronovini, zvonovini, svincu, spijavtru itd.

delavnica vliva iz odpadnega materiala ter tako odlično nadomešča do sedaj iz inozemstva uvoženi material.

Mojster Mernik je do danes razvil že celo vrsto kočljivih nalog ter izdelal zamotana varjenja za potrebe naše težke in lahke industrije v mnogih primerih, ko nihče drugi ni uspel. Pred nedavnim so mu zaupali varjenje polomljenje stranice velikega kombiniranega rezkalnega stroja v Litostroju. Tudi primer pomoči, ki ja v Litostrju. Tudi primer pomoči, ki jo je nudil mariborski »Metalni« kaže, kako mojstrsko obvlada najzamotnejša varjenja. Polomljeni zobčanik, ki so ga v tovarni zaman skušali zvariti na vse mogoče načine — električno, avtomotno z medenino — je uspeła šel Mernikova delavnica.

Mojster Mernik pa prenaša svoje bogato znanje in obilne izkušnje dolgoletnega dela tudi na druge. Usposobil je za dva varilca — tov. Fekonjo in Glasterja — v veliko pomoč v delu pa sta mu še kovač Robnik in monter Tomič. Trenutno dokončujejo 28 velikih, 435litriških aluminijastih bazenov za mariborske prodajalne mleka. Obsežnost dejavnosti je razvidna že iz tega, da tedensko povprečno zvarijo po tri bloke in vsak dan po eno cilindrično glavo za razne državne ustanove, podjetja in tovarne iz vseh krajev Jugoslavije.

Svoje visokokvalitetno delo, novatorstvo, iznajdljivost, veliko skrb za reševanje najbolj kočljivih popravil ter prizadevanje za čim večje izkoriščanje odpadnega materiala in izrabo lokalnih virov surovin je pokazal mojster Mernik že na mariborski razstavi lokalne industrije, sodeluje pa tudi na republiški razstavi v Ljubljani. Posebno pozornost iskavovalcev vzbuja njegov acelstični aparat za varjenje, ki ima velike prednosti pred dosedanjimi tipi srednjelačnih aparatov. Posebna naprava avtomatično usmerja pravilno prenašanje karbida in vode, pri čemer je prihranjen material in čas. Aparat je poleg tega opremljen še s posebnim zapornim ventilom, ki po potrebi popolnoma ustavlja proizvodnjo plina. Pozornost vzbujajo tudi aluminijaste palice za varjenje, ki jih

Izpopolnitev električnega omrežja v Bosni in Hercegovini

Napeljava daljnovodov visoke napetosti v Bosni in Hercegovini ima velik pomen ne le za elektrifikacijo te ljudske republike, temveč za vso državo. Bosna in Hercegovina je osrednja ljudska republika, ki ima zelo močne energetske vire. Zlasti velika je vodna sila Drine, kjer bo mogoče zgraditi cel sistem večjih elektrarn. Ob Neretvi, v Japlanici bo obratovala ena največjih hidrocentral v naši državi in v Evropi. Prej ali slej bo nastala potreba, da se električno omrežje Bosne in Hercegovine poveže z vsem državnim električnim omrežjem.

Sedanja dela pomenijo začetek te vrste elektrifikacijskih del. Zdaj bodo končali dela pri daljnovodu Vlasnica — Zvornik, v dolžini okrog 40 km. Daljnovod bo povezal dve novi hidrocentrali — vlaseniško in električno v Zvorniku. Daljnovod so napeljali za električni tok z napetostjo 35.000 voltov. Daljnovod drži skozi pomembne industrijske kraje — Kreko, Zenico in Sarajevo. Povezal pa bo elektrarni v Bogatičin in Meséih. Velik pomen ima tudi napeljava daljnovoda od Mostara do elektrarne »Titov« v Dalmaciji. To bo daljnovod za napetost 120.000 voltov. Kmalu bodo tudi začeli napeljavati daljnovoda med Sarajevom in Konjicem ter Konjicem in Jablanico. Medtem bo ko daljnovod med Hercegovino in Dalmacijo omogočil povezavo dalmatinskega ali sploh hrvatskega električnega omrežja z bosenskim in hercegovinskim (hrvatsko omrežje pa je tudi že delno povezano s Slovenijo), bodo drugi daljnovodi v republiki imeli pomen za izpopolnitev električnega omrežja ljudske republike, tako da bodo povezali vse nove elektrarne.

Štiri nove knjžice Cankarjeve založbe

Pred kratkim so izšle štiri nove knjžice Cankarjeve založbe. Leninova razprava »Agrarno vprašanje v Rusiji ob koncu 19. stoletja« napisana leta 1908, pomeni skupaj z nekaterimi drugimi njegovimi deli izporno kritiko agrarnih programov vseh razredov in strank v Rusiji in večstransko osveščilev boljševiškega agrarnega programa — programa revolucionarnega zloma feodalizma in pripravljanja tal borbi za socializam na vasi.

vsil predstavniki kmetov v času prve ruske revolucije. Toda »nič ni bolj napačno, kakor mnenje, da ima nacionalizem ali zemlje kaj skupnega s socializmom ali celo z izenačenjem izkoriščanja zemlje.« piše Lenin; nacionalizacija je namreč najoslednejši buržoazni ukrep, kakor je že zdavnaj pokazal Marx. »Druga, »pruska pot« pa ni bila v tem, da bogataši v pospešenem tempu izropajo ereno in si premožni kmetje ugradijo zasebno zemljiško last. Tak način očiščenja poti za kapitalizem bi v neprimeru manjši meri zagotovil svobodni razvoj proizvodjalnih sil, kakor prvi.

Ko beremo to Leninovo delo, pa se spominamo, kako uča današnji sovjetski ekonomisti Ostrovitjanov, Solertinski in drugi, okrog ovinkov pa tudi Stalin, da je »nacionalizacija zemlje v Rusiji ustvarila socialistična, a ne buržoazno-demokratska revolucija«, in da je »v teh pogojih ona že bila socialistični ukrep«, nam pada v oči, kako globok prepad rija danes med naukom Marxa in Lenina ter današnjimi sovjetskimi teorijami.

voru na to brošuro ni samo popolnoma razkrinkal Kautskega, temveč je tudi razvil dalje marksistično teorijo države in revolucije. Med drugim je Lenin teoretično obdelal posebnosti Oktobrske revolucije in dokazal, da trditve Kautskega niso nič drugega kakor posnemanje menjševikov, ki so »marksizmom« prikrivali zaščito kulakov. Najbolj pa je Lenin razkrinkal Kautskega v vprašanjih o odnosu diktature proletariata do »demokracije«. Kautsky se je odpovedal marksizmu, ker je pozabil, da je vsaka država stroj za zatiranje enega razreda po drugem in da je tudi najbolj demokratična buržoazna republika samo stroj za zatiranje proletariata po buržoaziji. Diktatura proletariata, proletarska država, pa ni »oblika vladavine«, kot je trdil Kautsky, temveč držav drugača tipa, stroj za zatiranje buržoazije po proletariatu. Zatiranje pa je nujno potrebno, ker se buržoazija vedno ogročeno upira razlastitvi.

KARTA BALKANSKEGA POLOTOKA

»Karta Balkanskega polotoka«, izdelana v merilu 1:2.750.000, je izšla v izdaji Glavne geodetske uprave pri vladi FLRJ (izdelava in reprodukcija kartografskega podjetja Geokarta). To je delo, ki smo ga že dolgo težko pričakovali. Natisnjena je na dobrem papirju. Tisk imen (pokrajinskih, krajevnih, rečnih itd.) je jasen in posrečeno izdelan. Morska in jezereke površine ter rečni tokovi so precej dobro prikazani. To velja tudi za nizke predele kopnega; pomanjkljivo pa je prikazan revir goratih področij in gričev pri vseh gorskih sistemih balkanskega polotoka. Višinske razlike niso ostro prikazane, poleg tega pa je na karti pri označbi velikega dela gorskih površin uporabljena violetna barva, katere v legendi pri označbi višinske skale sploh ne najdemo. Obenem so s to barvo prikazani mnogi predeli, ki se po svoji dejanski nadmorski višini precej razlikujejo. Posledica tega je, da je relief gorskih področij precej zabrisan in ne izstopa dovolj jasno in pregledno. Mnogo boljše bi bilo, če se omenjena barva sploh ne bi uporabljala, temveč bi bil relief prikazan samo v barvah, ki jih vsebuje višinska skala v legendi. Pomanjkljivost karte je tudi v tem, da ne vsebuje nikakih označb za rudnike, industrijska ardišča itd., da torej s tem ne nudi nikake slike o ekonomskem značaju posameznih predelov. Vsaj najvažnejše točke v tem pogledu bi vsekakor morale biti prikazane tudi na tej karti.

s 25.000 do 50.000 prebivalci, drugi pa kot mesto z manj kot 25.000 prebivalci). To seveda ni v skladu z današnjim stanjem, kajti uporabljen bi moral biti skupen znak za obe mesti (za mesto s 50 tisoč do 100.000 prebivalci).

Kontroli pred natisom so usle nekatere pomote (na primer Stajerski Alpi).

Karta podaja (z izjemo označbe državnih mej) fizikalno geodetsko sliko Balkanskega polotoka. Politična teritorialna razdelitev posameznih držav torej na njej ni prikazana in bi morala biti v skladu s tem tudi označba pokrajin, to je uporabljati bi se morali nazivi, ki označujejo doledno posamezna fizikalno-geodetska področja. To se nanaša sicer na vse balkanske države, toda vzemimo na primer v naši državi označbo Kosmet. Vsekakor je to le politično-geografski pojem, ki se uporablja za označbo avtonomne enote (torej le v političnopravni razdelitvi državnega ozemlja) in eksistira od sprejetja naše današnje ustave dalje, dočim ga pred tem sploh ni bilo. Imeli pa smo že prej označbo Kosovo (odn. Kosovo polje) ter Metohija kot naziv za dve fizikalnogeodetski področji, ki s spojitvijo v eno političnopravno enoto kot taki ne moreta biti likvidirani. Smatramo za nujno, da se končno reši tudi to vprašanje, bodisi pri izdajah vseh naših geografskih kart, kakor tudi sicer pri kakršni koli uporabi (knjige, revije, časopisi itd.), povsod bo potrebno paziti na to, da ne pride do menjanja fizikalno-geografskih in politično-geografskih pojmov, kar je primer tudi pri imenovanju karti. Na fizikalno-geografskih kartah bi bilo torej pravilno označevanje Kosovega polja ter Metohije kot prirodnih enot, na kartah, ki prikazujejo političnoteritorialno razdelitev ozemlja, pa uporabljati naziva Kosmet za področje, ki pripada k tej avtonomni oblasti.

Prof. H. C.

Dobili smo priročnik o zdravilnih zeliščih

Malokatera dežela je tako bogata zdravilnih zeliščev in gozdnih sadežev kakor naša. To bogastvo pa mnogo premalo izkoriščamo in zdi se, da ga vedno podcenjujemo. Naša zdravilna zelišča imajo dandanes še tem večji pomen, ne le zaradi tega, ker se naša medicinska industrija naglo razvija, tako da se tudi na tem področju osamosvajamo, temveč tudi zato, ker nam izvoz zelišč in gozdnih sadežev ob najmanjšem trudu nudi največ dragocenih deviz. Pri nabiranju gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč je mogoče zaposliti delovne moči, ki ne morejo sodelovati drugje v proizvodnji in ki tako s svojim delom največ koristijo. Razen tega je treba upoštevati, da tudi živilska industrija potrebuje čedalje več gozdnih sadežev.

Logar in Vinko Veljušek. Brošura je precej obsežna, saj ima nad deset tiskovnih pol. Upoštevati pa je treba, da gre predvsem za praktičen priročnik, ne pa za popolno knjigo o zdravilnih zeliščih na sploh.

Gozdnim sadežem so posvetili le nekaj strani, zato pa so precej dobro obdelali zdravilna zelišča. Priročnik ima tem večji pomen, ker vsebuje kazalo slovenskih imen za zdravilne rastline, pesebej pa še kazalo latinskih (botaničnih) za rastlinske vrste droge. Nadalje vsebuje »kolegarni praktičnega nabiranja zdravilnih rastlin«, tako da imajo nabiranci lep pregled, katere zdravilne rastline — bodisi cvetje, liste, korenine, lubje itd. — nabiramo v posameznih mesecih. Sprevidimo, da sezona traja skoraj vse leto, le decembra in januarja imajo nabiralci počitnice.

Zdravilne rastline so opisane tako, da jih more nabiralec prepoznati. Razen opisa pa v priročniku najde tudi vsa najnujnejša navodila za nabiranje in sušenje. Najpomembnejše rastline so ilustrirane. Risbe so precej dobre. Na žalost ni bilo mogoče izdati tudi barvnih slik, ker bi za to potrebovali boljše vrsto papirja, kar bi izdajo občutno podražilo, tako da bi več ali manj izgubila svoj namen kot ljudski priročnik. Posebej je treba poudariti, da ima priročnik pomen tudi za ljubitelje botanike in dijakje. Prav je, da so prirevalci zbrali za opisane rastline tudi srbohrvatska, nemška in botanična imena. To je potrebno že iz praktičnih razlogov, da je lažje preprečiti zamenjave, pa tudi zaradi tega, da za posamezne rastline lahko najdeš podrobnejši opis v učbeniku ali drugi strokovni knjigi.

NOVE KNJIGE IN REVIEJE

Flakultura in sport. Sestavila Igor in Miha Prekeren. Mladinska knjiga 1950. Strani 153. Republika, šte. 6. leto VI. Casopis za književnost in umetnost. Zagreb. Nomenklatura protozna individualne proizvodnje. Izdala »Trgovinska knjiga« Beograd 1950. Latinitca. Strani 54.

Da pa bi bilo mogoče zares izkorisčiti naša zdravilna zelišča in gozdne sadeže v večjem obsegu, je treba predvsem dobro organizirati nabiranje. Organizacijo zbiranja, kupovanja in izvoza imamo že na precejšnji višini. Več ali manj pa je še vedno pomanjkljiva organizacija na samem terenu. Uspešnega nabiranja si ne moremo misliti brez najiščrejšega sodelovanja množičnih organizacij, predvsem mladinskih. Letos bodo mladinske organizacije v tem pogledu prispevale največji delež. Pri nabiranju zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev gre torej za sodelovanje ljudstva. To pa pomeni, da je ljudem treba med drugim nuditi tudi osnovni pouk. Pri nas ne nabiramo le nekaj vrst zdravilnih zelišč; za nabiranje jih pride v poštev več sto. Zato so bile doslej precejšnje težave, ker nismo imeli nobenega primerne priročnika. Stare knjige o zdravilnih zeliščih, kolikor jih je pri nas sploh kdaj izšlo, so že zdavnaj pošle in so več ali manj zastarele. Doslej nismo imeli še nobenega priročnika, ki bi izšel v večji nakladi, tako da bi se primerno razširil med ljudmi.

To vrzel je zdaj izpolnilo trgovsko podjetje »Gosade«. Založilo je priročnik »Zdravilna zelišča in gozdni sadeži«, ki je izšel v 20.000 izvodi. Sodelovali so strokovnjaki: Gabriel Tomazič, Stanislav

Kautskega je internacionalizem v tem, da je treba med imperialistično vojno podpirati »svojo« imperialistično vlado, kakor so v Rusiji menjševiki in eserji podpirali Kerenskoga. Po mnenju Lenina pa je internacionalizem v tem, da je treba pretrgati s svojimi socialistni šovinisti in s svojo imperialistično vlado, da je treba biti pripravljen tudi na nacionalne žrtve, če je to v korist razmahu mednarodne delavske revolucije. Treba je, pravi na koncu Lenin, na vse mogoče načine razkrinkavati odpadnike, kakor je Kautsky, ker s tem podpiramo revolucionarne skupine resnično internacionalističnih proletarcev, ki obstoje v vseh deželah.

skuša v mednarodnem delavskem gibanju z vsemi sredstvi uveljavljati načelo nekega »vodilnega naroda« in »vodilne partije«. Kaj ni takšna teorija od marksistično-leninističnega načela internacionalizma tako daleč kakor nebo od zemlje?

Kako vprašnje internacionalizma rešujejo danes kominformovci, nam postane še bolj jasno, ko preberemo razpravo Svetozarja Vukmanoviča »O ljudski revoluciji v Grčiji«. Članek je izšel že lani v novembrski številki »Komunista«, sedaj pa je izpopolnjen z novimi podatki, ki še bolj dokazujejo, da je prišlo do poraza grške revolucije zaradi oportunistične in likvidatorske politike Zaharijadesa in skupine ljudi okrog njega. Korenine takšne politike so v novi teoriji vodstva boljševiške partije, ki trdi, da je treba reševati vprašanje strogljavljene oblasti buržoazne reakcije v posameznih deželah samo s stališča možnosti intervencije sovjetske armade, ali natančneje povedano: s stališča, do kam more in do kam ne more segati kontrola sovjetske vlade. Ta nova teorija skupaj s teorijo, da brez »pomoči« Sovjetske zveze v nobeni državi ni mogoče zgraditi socializma, je »teoretično« opravilec protidemokratske prakse sovjetske vlade, ki

Ko preberemo, na kakšen način so voditelji grške partije opravilevali svojo kapitulacijo pred buržoazno reakcijo v začetku leta 1945 v Varkizi — češ, naj se množice razorože, da se bodo potem iz lastnih izkušenj prepricale o potrebi revolucionarne poti pri reševanju oblasti — vidimo, da se takšno stališče v bistvu prav nič ne razlikuje od stališča socialnodemokratskih voditeljev med prvo svetovno vojno in takoj po njej.

In ko preberemo v novo dodanem poglavju, kako Zaharijades analizira poraz Demokratske armade — češ, vzroki niso bili v notranjih slabostih Partije, ki so nastale zaradi napačne politike vodstva, marveč v zunanjih činiteljih, v »Titovem izdajstvu« — nam postane popolnoma jasno, da se je vodstvo KP Grčije po direktivni iz Moskve popolnoma zavestno odločilo, da konča ljudsko revolucijo, samo da bi se lahko pridružilo protirevolucionarni gonji proti Jugoslaviji. Kje je tu proletarski internacionalizem?

Še eno vprašanje iz tega Leninovega dela je postalo danes zelo važno. To je vprašanje internacionalizma. Po mnenju

